

L' ART DEL PAGÉS

Secció d' agricultura práctica

Una excursió vitícola

Personalment invitats per lo senyor don Joseph Puig, propietari á San Cebriá de Vallalta, pera visitar sas plantacions de ceps americáns, que ab gran zel fá ja deu anys vé estudiant en sa finca, preveyent los estragos de la filoxera, 'ns sabé molt de greu que obligacions perentorias aquell dia 'ns privessin d' assistirhi, y no volguent deixar passar la ocasió que se 'ns presenta de tributar un elogi á dit senyor, campeó constant y decidit de tot lo que á la Agricultura 's refereix, extractém á la llarga y á continuació una correspondencia inserta en lo «*Correo Catalán*» del 31 d' Agost prop-passat.

Canet de Mar 28 d' Agost de 1890.

«Lo dissapte dia 23 d' aquest mes lo senyor president de la Comissió provincial de defensa contra la filoxera, Excm. Sr. D. Joaquim de Cabirol, y los enginyers agrónoms de la provincia senyors Llofriu y Padilla junt ab altres senyors, visitaren las plantacions de ceps americáns que 'l senyor don Joseph Puig posseheix en sa finca de S. Cebriá de Vallalta, al objecte d' enterarse dels ensaigs y resultats práctichs que s' experimentan durant lo període de deu anys que s' están cultivant dits ceps.

Rebuda la comissió en la masia del senyor Puig, per aquest y per l' alcalde del poble senyor Dotrás, després d' un esquisit esmorsar se dirigí la comitiva á una vinya plantada fá uns cinch anys ab ceps del pays y americans, una passada de cada mena. Las plantas americanas son

Taylor y Clinton; foren empeltadas á son temps de castas híbridas francesas, molt recomenables per la quantitat y qualitat de sos vins, com ho son l' *Haramont tintorer*, *Carinyena-Bouschet*, *Alicant Henri-Bouschet*, *Castets*, *Lombardo* y *Portugués blau*.

De la mateixa manera han sigut cuydats los ceps americans que 'ls del pays y plantats al mateix temps; la diferencia es notable, puix se vehuen los americans ben desarrollats y ab bona vegetació, portant cada un d' ells 6, 8 y 10 grossos rahims, mentres los del pays son raquitichs y sols tenen 2, 3 ó 4 rahims cada ún.

Vejerem plantats en varias vinyas y en determinats punts ceps americans molts d' élls empeltats ab classes del pays essent abundant sa producció; y altres per empeltar. En algunas vinyas del pays se vehuen grupos de ceps verts y ufanosos y á sos voltants altres de pobres y raquitichs: aquells son americans que substituheixen als del pays morts per la filoxera; y aquestos ó los de poca vida, son los invadits posteriorment, esperant la época oportuna per arrabassarlos y plantarhi en son lloch los americans adaptables á cada terreno, puix, á mida que 's vant morint los uns s' hi planten los altres, y 'ns digué lo senyor Puig, confiaba dintre poch veure sos vinyats completament reconstituïts, y en plena y normal producció tots élls, D. V., per medi dels ceps americans.

Passarem després á visitar los magnífichs viviers que d' una gran varietat de ceps americans posseheix, productors directes y porta-empelts, plantats en las tres classes de terra que mes abundan en aquella comarca, al objecte d' estudiar sa adaptació: com son terra argilosa, terra fluixa y de fondo y terra granítica descomposta, ó sia *tarré* ó *sauló*. Vegerem lo *Rupestris*, porta-empelt plantat en terra granítica y pobre ab un magnífich desarrollo. Lo *Jacquez*, productor directe plantat en aquesta terra granítica ó tarré te una vida raquítica y pobre, mentres que plantat en terra argilosa, adquireix un desarrollo y vegetació excelent, ab riquíssima producció als tres anys de plantat. Lo *Cunningham*, productor directe, s' adapta bé en terras encara que no siguin de bonas condicions. L' *Herbemont*, productor directe, vol terra ferruginosa y de fondo. Lo *Noha*, productor directe, per l' estil del *Rupestris*, s' adapta y desarrolla molt bé en terra granítica de malas condicions.

Los productors directes *S. Salvador, Secretary, Salens, Clinto, Petit-Bouschet, Negre Othello, Elvira, Blac, Juli y Triunfo*, volen mes ó menos terra de fondo y de mitjanas ó bonas condicions. Se vehuen també plantats algunas varietats de porta-empelts, com son *Riparias, Gloria de Montpellier, Solonis, Taylor, Jorch-Madeira*, etc., etc.

Visitarem després los magnífichs cellers n.ºs 1, 2 y 3 que té destinats lo Sr. Puig pera la elaboració de sa exquisit vi ranci, marca *Lo Cáliz*, destinat á la celebració de la Santa Missa.

Acabadas aquestas visitas, la Comissió fou obsequiada ab un excelent dinar. Al acabar aquest, fou felicitat lo Senyor Puig ab un brindis fent vots per lo Foment de la viticultura. Correspongué dit senyor en igual sentit manifestant lo molt complascut que de tots quedaba per haber permés dispensarli aquella visita.

La expresada Comitiva se despedí, sortint molt agradablement impresionada dels treballs y avensos, que en pró de la viticultura, vegeren á casa del Señor Puig y del galant y amable aculliment que rebé de sa distingida familia.»

X.

CORRESPONDENCIA

Arbós 1 de Septiembre de 1890.

SR. D. FRANCISCO X. TOBELL Y ARGILA.

Barcelona.

Mon amich director: recentment acabo de rebre una inmerescuda carta vot de gracias per la meva campanya agrícola (criticada per alguns per ser de un pobre práctic) del director general de Agricultura, Industria y Comers Excm. Sr. Marqués d' Aguilar, fill hereu del Excm senyor Marqués de Monistrol, Comte de Sástago (Q. E. P. D.) qui á mes d' oferirme tot lo seu apoyo y 'l de S. M. la Corona, sembla que sería del seu gust publicués en lo periódich que mes circulació tingui entre trevalladors, las 32 plagas á que está subjecte la viticultura en particular y en altres los meus esperiments y resultats obtinguts pera major guía del treball per part del pagés que 'l ignori.

Com may m' he pensat que del meu treball ne fassí cap cás lo il-lustrat teórich ni 'l orgullós práctic, ya que mon

amich Sr. Marqués d' Aguilar, desitja fassi alguna cosa, satisfaré lo que pugui sos desitjos, contant que V. me donará cabuda en las columnas del seu il·lustrat periódich y aixís donaré lloch á que diguin alguna cosa 'ls meus contraris y agradá als amichs, y espero dels uns y dels altres veure escritas sas protestas, que aixís los tindré á tots per amichs, ya que de la discussió naix la llum. Com he dit avans se repeteix de V. y de tots los suscritors é interventors de L' ART DEL PAGÉS, amich incansable.

JOAN MIRAVENT Y COLOMER.

Secció de varietats.

La Blasfemia.

Sr. Director de L' ART DEL PAGÉS.

San Cugat Sasgarrigas 31 Agost de 1890.

Molt respectable y apreciat Senyor: En l' últim número de sa ilustrada Revista se hi trova un suelto referent als renechs, extret de *Lo Somatent de Reus* ab lo epigrafe *Pena justa*, al qual vosté apreciable Director se adhereix. Ab aqueix motiu, no puch menos de manifestar, que estich en un tot d' acort aixís ab la mentada publicació com ab la que V. tan sábiament dirigeix: discrepant, n' obstant, en lo calificatiu que vostés, ab la major bona intenció, han donat á la pena ab que á Suiza se castiga la blasfemia. Lo que fa Suiza, es no deixá impune la blasfemia; però no castigarla en relació á la enormitat de la falta, que aixó es absolutament impossible tota vegada que no pot donarse crim mes horrendo. Es, n' obstant, molt d' alabar la conducta observada per lo govern suís sobre 'l particular. Segurament que 'l temor de sis mesos de presó contindrà á molts y en consecuencia pocas blasfemias se oirán en aquella nació.

Valdament que tots los periódichs imitessin la lloable conducta de vostés fentse veus per declamar contra vici tant immoral y tant degradant; y mes que aixó convindria que nostres governs castiguessin ab ma forta semblant desordre. Sembla impossible que en país hont se fa gala de catolicis-

me se renegui d' una manera tant descarada. Per lo que á mi fa protesto desde aquí, contra la criminal indiferencia dels que tenen á la seva ma lo poder extingir tan detestable crim, oferintme al propi temps desde ara com á voluntari d' un cós que 's constituís al amparo de las lleys ab lo sol y excludiu objecte de desarraigat de la terra tan detestable com diabòlich crim; per cual extinció ofereixo ab tot lo cor á Deu lo sacrifici de la meua existencia.

Nostre país está plé d' infraccions de la ley de Deu, d' aquí que 's compleixin las paraulas del profeta Isaías en lo seu capítol XXIV y versículs 7, 8 y 9. «Plorá lo vermar, ha enmalaltit lo cep, gemegaban tots los que se alegraban de cor.»

«Cesá lo goig dels panderos, se acabá la gatsara de la gent alegre, callá la melodía de la citara.»

«No beuran vi ab cantars, etc., etc.»

¡Ah! si en bona hora hi hagués zel de la gloria de Deu en las altas regions, ya desapareixeria la blasfemia dels nostres pobles; y allavors lo Senyor 'ns benediria donantnos bonas cullitas, lo que no succeheix ara; puix apart que los elements se hagin conjurat contra l' home.—Pot V. contar ab la amistat de

JOSEPH PADRÓ.

Secció de noticias agricolas.

Alerta sobre l' enguixat dels vins.—Fa uns cuants dias, publicavam copiantho d' altres periódichs, la noticia de que á instancias de nostre embaixador en París lo Govern francés havia sospés la aplicació de la ley sobre vins enguixats.

Aquesta noticia, que tanta trascendencia entranya pera nostres vinicultors, avuy que está próxima la recolecció de la verema, resulta completament equivocada segons se despren del següent sueltó á totas llums certíssim y sobre cual exactitud no dúptem, que publica *L' Independent*, important periódich de Perpinyá, y que nosaltres nos apressurém á transcriure, no podent menos de cridar sobre ell seriament la atenció dels propietaris, á fi de que no 's deixin sorprendre confiant en la noticia á totas llums ofi-

ciosa que insertaren los periódichs espanyols, y s' absten-
guin de posar en los vins de la próxima cullita gens de
guix, puix que á bon segur lo comers los rebutjará per la
impossibilitat de sa colocació en Fransa, principal consumi-
dora avuy de nostras caldos y á cuals gustos y exigencias
devém atemperarnos si volém conservar aquell important
mercat.

Diu aixís *L' Independent* en son número del 2 del corrent;
devent als bons oficis d' un amich, lo poguer publicar ab la
premura que sens dupte agraahirán nostres lectors tan im-
portant noticia:

«*Prefectura dels Pirineus Orientals.—Avis als propietaris.*
—Ab fetxa del 1.^r del actual s' han donat instruccions pera
aplicar desde aquest dia la circular del 27 Juliol 1880, re-
ferent al enguixat dels vins, que priva de vendre vins
contenint mes de dos grams de sulfat de potassa per litre.

La aplicació de la mencionada circular se farà solzament
als vins de la present recolecció de 1890. Los vins de las
cullitas anteriors, continuarán disfrutant de la tolerancia
otorgada per las circulars posteriors al dia 27 de Juliol de
1880.»

«La prefectura nos ha comunicat aquest mati la circular
que acabém de copiar, avisant als propietaris que l' en-
guixat dels vins es desde avuy privat, apesar de las noti-
cias en contra que han sigut publicadas. Es la revanxa
dels fabricants de vins de rahims sechs.»

La filoxera á Xampany.—Sembla que las vinyas de la
rica comarca francesa ahont se produheix lo Xampany,
que havian sigut respectadas fins ara per la filoxera, aca-
ban de ser invadidas per la terrible plaga.

En las immediacions d' Epernay s' ha descubert aquestos
dias un foco filoxerich y las autoritats han pres inmediata-
ment enérgicas disposicions pera aislarlo é impedir que 's
propagui al resto de la comarca.

La emoció, com es natural, es inmensa en tot lo departa-
ment, donchs sapigut es que 'ls viticultors més eminents
están conformes en reconeixer que no hi ha que pensar
allí en la repoblació per medi dels ceps americáns.

Mercats, firas y cullitas.

Olot.—S' acabaren ab satisfacció en los primers dias del mes passat las segas, y arreu y ab sahó se sembraren los fajols y mills. Se continuá lo conréu dels blatdemoros y se feren de tardáns y per lo vist se presenta una bona anyada d' aqueix important fruyt.

Los pruners, algunas classes de pomers y parers han donat sos fruyts y als últims del mes també sortiren de las hortas tomates y patatas y altres verduras d' estació. També se comensá á mitj mes de bátrer y si be lo grá es molt bó, raja poch.

Las boiras dels últims del mes han donat forsa al mildiu que casi no 's coneixia aquest any.

Puigcerdá.—Blat, á 22 pessetas los 145 litros, ó la carga. —Ségol, á 15.—Civada, á 15.—Patatas, á 9 pessetas los 124 kilos 800 grams ó la carga.—Moltó, á 2'15 pessetas 1 kilo 200 grams ó carnicera.—Badella, á 1'50.—Bou, á 1'25.—Tocino, á 3.—Id. sech, á 2.—Llonganissa seca, de 4 á 6 pessetas.

Reus.—La cullita del vi no será tant abundant com dias enrera 's creya per haber quedat molt petits los grans dels rahims y groixuda la pell á causa de las pocas plujas y fort sol que ha fet durant l' estiu. Aixó fará que ab relació al such la brisa resulti ab gran quantitat.

A pesar de tot si no hi ha cap contratemps la cullita será mes que regular y la calitat bona.

Los olivers que tant bé 's presentavan durant l' estiu, comensan ara á donar mostrars de la malaltia coneguda per lo *negre*, que si pren peu, fará perdre completament la escassa cullita que s' espera.

De garrofas encara que 'n feu caure moltras lo fort vent de la setmana passada, n' hi haurá una cullita mitjana.

Las avellanas comensan ja á ser recolectadas per los pagesos. La cullita 's presentava bona com pocas anyadas ans de la segona espurgada y encara ara pot ser calificada de mes que regular. En cambi sembla que aquest fruyt se haurá de ceder á un preu bastant baix.

Encara que seguím en calma, lo dilluns estigué mes ani-

mat que 'l de la passada setmana; las operacions no foren importants pero hi hagué disposició per entrar en operacions próximament per los fruyts de aquesta terra.

Atmetlla: De la esperansa no podém dir que 'n hagi vingut encara de nova pera poguer fer preus, donchs únicament se sap haver vingut uns pochs quintás ab altres de vella que foren colocats á 19 1/2 duros. Creyém qu' es precís esperar uns cuants dias pera poguer apreciar classe y ficsar preus. *Comuna y llargueta:* No n' hi há. *Molla:* Ja n' han entrat algunas carretadas de nova, la classe generalment es bonica y 'ls preus no s' han mogut de 37 1/2 á 38 pesetas lo sach de 50'40 kilos, ó sian los mateixos que teniam per la vella. Hi ha creencia de que aquest fruyt pujará fins á 40 pessetas per poch que la demanda d' ara se sostinga, cosa que seria de desitjar perque los preus actuals no favoreixen en res als culliters. *Avellana:* Ara estém al bó de recullir aquest fruyt, mes nosaltres no sabém que se 'n hagi presentat de nova encara, aixís que estarém á veure lo que s' hi farà dintre la setmana que entrém. Los preus segueixen essent los mateixos. *Olis:* Se fan á 14 rals los de las Garrigas, á 15 los de Urgell y de 17 á 18 los fins.

San Cugat Sasgarrigas.—La cullita de blat, ha estat aquest any en aquest poble bastant regular, esperant será altre tant la del vi que es ab lo que principalment contan los naturals.

Valls.—Lo dilluns, dia 8, celebra aquesta ciutat una de sas firas anyals. Desitjém sia abundant en transaccions.

Vich.—Xexa, á 13 pessetas la quartera.—Forment, á 12.—Mestall, á 10.—Ségol, á 8'75.—Ordi, á 7'50.—Cibada, á 6.—Espelta, á 4'75.—Blatdemoro, á 9.—Fajol, á 8.—Fabas, á 10'50.—Llegúm, á 11.—Fasols, á 14'50.—Mill, á 10'50.—Ciurons, á 12.

Vilafranca del Panadés.—Nostras vinyas, si be en general, presentan bon aspecte, se trovan totas ellas atacadas en mes ó en menos per lo *mildiu*. Y si be, en sa inmensa majoria, ab escassa intensitat, no 'n faltan algunas que presentan un trist aspecte, tal vegada per no haver sulfatat á temps. Son fruyt, que no 's presenta abundant, segueix encara que lentament, son curs de maturació.

ESTAMPA DE VÍCTOR BERDÓS. CARRER DE LAS MOLAS, 31.—BARCELONA.